

کلمات مترادف

غرور: سربلندی

ضایع: تباه شده، تلف شده

فوق العاده: غیر عادی

تحسین: آفرین گفتن

زرنگار: طلاکاری شده یا ارزش

ضامن آهو: لقب امام هشتم حضرت رضا (ع)

خیال انگیز: آنچه تخیل را برانگیزد

ضامن: کسی که مسئولیت کار شخص رفتگان: مردگان

ستودن: ستایش کردن

مطمئن: مورد اعتماد

تمسخر: مسخره کردن

تحسین: آفرین گفتن

در یافتن: مهمی

سوگوار: غمگین عزادار

کلمات متضاد

غروب $\neq$ طلوع

بیرون $\neq$ درون

کلمات هم خانواده

طراحی، طرح طراح

مراتب، مرتب

فراوان $\neq$ کم

نشسته $\neq$ ایستاده

تشویق، تهنیت

مطمئن، اطمینان

بیدار $\neq$ خواب

گریستن $\neq$ خندیدن

تمسخر، مسخره

هیجان، هیج

املا دان

نوشتن کلماتی که حروف آنها نامرتب است، یکی دیگر از تمرین های مهارت املاست. از بزرگتر خود بخواه بعضی کلمات درس را انتخاب کند و هر کلمه را به صورت حروف در هم ریخته بنویسد تا شما کلمه را به صورت درست بنویسید.
 با توجه به متن درس دهم به سوالات پاسخ بده.
 الف: با حروف به هم ریخته کلمه بساز.

صا س	←	م ا ض ن	←	خ م ر ت	←	س ر ح ت
ع ا ش و ر ا	←	و ع ر ش ا ا	←	ص م ر	←	ر ص ب
				ت ح س س	←	س ن ی ت ح

ب: با دو کلمه از قسمت بالا یک جمله بساز.
 مر ع ص د ه دانش آموز

تمرین

هر کلمه را به پسوند مناسب خود وصل کن. (یک پسوند اضافی است.)

نشین	+	تحمین	+
گو	+	خیال	+
آمیز	+	دل	+
انگیز	+	دروغ	+
گر	+	تلاش	+
نما	+		

درستی ☒ و نادرستی ☒ جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آنها را بنویس.

الف: غرور، آفت هنر است. ☒

ب: نگاره ی «عصر عاشورا» از آثار استاد امامی است. ☒ استاد مرشحیان

پ: حرف «ش» در کلاهش، ضمیر است. ☒

ت: کلمه ی «راستگوترین» یک اسم است. ☒ صفت

۳ جمله‌ها را با استفاده از مخالف کلمه‌های داخل کمانک کامل کن.
 الف: زعفران فروش گفت: من هرگز دروغ نمی‌گویم. (راست)
 ب: درنا می‌دانست که نباید کار ناپسند انجام دهد. (پسندیده)
 پ: اکنون کم کسی است که نگاره‌ی عصر عاشورا را ندیده باشد. (بیشتر)

۴ جمع مناسب هر کلمه را در جای خالی بنویس.

کلمه	جمع
هم کلاسی	هم کلاسی‌ها
ستاره	ستاره‌گان
استاد	استادان
کیوتر	کیوتران
مسجد	مسجدها

۵ مانند نمونه، برای هر ترکیب واژه‌ی مناسب انتخاب کن و بنویس.

ک	ش	ی	ر	ن
و	خ	ی	ا	ل
ه		م	ن	د
ع	ش	ه	ا	س
ک	ا	ر	و	ت

خیال + انگیز ← خیال‌انگیز
 کما + مند ← کما‌مند
 مم + آلود ← مم‌آلود
 لرست + بند ← لرست‌بند
 هر ترکیب را به معنی آن وصل کن.

نام آشنا + شناخته شده
 فامیل
 نام نیکو + نام‌هایت
 خوش‌نامی و نام خوب
 ابرهای گذران + ابرهای در حال حرکت
 ابرهای سوراخ سوراخ

۷ کلمات زیر را با «آمیز» ترکیب کن و با ترکیب جدید جمله بساز.

الف) افتخار آمیز
 ب) تفکر آمیز

۸ معنا و مفهوم بیت زیر را بنویس.

«نام نیکو گر بماند ز آدمی / به کزو ماند سرای زرنگار»
 ابراز انسان اسم خوب به یادگار بماند بهتر است که از ازار
 خانه‌های طلاکاری شده را از زمین بماند

زندگی نامه‌ی یکی از شاعرانی که نام آن‌ها در درس آمده بود بنویس.

مرغره دانش آموز

۱۰ ضرب‌المثلی که در آن کلمه‌ی «ماهی» به کار رفته باشد بنویس و بگو در چه مواردی آن را به کار می‌بریم.

ضرب‌المثل: ماهی هر وقت از آب بگیرد تازه است

مورد استفاده: هیچ وقت برای انجام دادن کارها دیر نیست

۱۱ با توجه به سؤالات داده شده، گزینه‌ی صحیح را مشخص کن.

الف: کدام گزینه مربوط به شاعر بزرگ، سعدی است؟

(۴) شاهنامه

(۳) گلستان و بوستان

(۲) دیوان غزلیات

(۱) کتاب مثنوی

ب: «محمود فرشیچیان» استاد بزرگ است.

(۴) خوشنویسی

(۳) کاشی کار

(۲) شعر

(۱) نقاشی

پ: کدام گزینه نادرست است؟

(۴) تفکر آمیز

(۳) شبانگاه

(۲) خواب آمیز

(۱) شگفت‌انگیز

ت: کدام گزینه از نام آوران معاصر به حساب نمی‌آید؟

(۴) اسدالله شعبانی

(۳) مردوسی

(۲) مهدی آذر یزدی

(۱) پروین اعتصامی

ث: در عبارت زیر، کدام علامت مشخص شده‌ی نگارشی، به درستی انتخاب نشده است؟

در آن میان یکی گفت، «چه گل‌های قشنگی! چه کسی این‌ها را آورده است؟ چه بوی خوبی دارند!»

(۴) !

(۳) ؟

(۲) !

(۱) .

ج: در کدام گزینه پسوند وجود دارد؟

(۴) سپیده‌ی ما گلگون است

(۳) شکوه شادی افزون است

(۲) خورشیدی خجسته رسید

(۱) بنگر کزین ره پر خون

خوانش و پردازش

متن را بخوان و به سوالات پاسخ بده.

۱۲

«مورچه کل زمستان را مثبت می‌اندیشد.»

این هم مهم است. در طول زمستان مورچه‌ها به خود یادآور می‌شوند که این دوران زیاد طول نمی‌کشد؛ به زودی از اینجا خواهیم رفت. در اولین روز گرم، مورچه‌ها بیرون می‌آیند، اگر دوباره هوا سرد شد آن‌ها به لانه برمی‌گردند، ولی باز در اولین روز گرم بیرون می‌آیند. آن‌ها برای بیرون آمدن نمی‌توانند زیاد منتظر بمانند.

(ادامه دارد...)

الف: منظور از «این دوران زیاد طول نمی‌کشد»، چیست؟

در آن فصلی (زمستان)

ب: در اولین روز گرم، مورچه‌ها چه می‌کنند؟

بیرون می‌آیند

پ: چرا مورچه‌ها برای بیرون آمدن نمی‌توانند زیاد منتظر بمانند؟

چون هوا به زودی سرد می‌شود

ت: پیام متن را بنویس.

هرگز در آستان در زندگی
اصر

فلاسی پنجم دبستان

۸۴

استاد محمود فرشچیان

محمود فرشچیان (زاده‌ی ۴ بهمن ۱۳۰۸ در اصفهان)
نقاش معاصر ایرانی است که تأثیر درخور توجهی در روند
نقاشی سنتی ایرانی و دیگر هنرهای سنتی داشته است.

خودارزیابی

نیاز به تلاش

قابل قبول

خوب

خیلی خوب

با استاد محمود فرشچیان آشنا شدم.

ساخت ترکیب‌های جدید را با پسوند (آمیز) و (انگیز) یاد گرفته‌ام.

می‌توانم در مورد افراد مشهور زندگی‌نامه بنویسم.

املاي تمامی کلمات جدید درس را آموخته‌ام.

با توجه به یک تصویر می‌توانم چندین بند انشا بنویسم.

